# SOOVITUSED

## KOMISJONI SOOVITUS (EL) 2020/1563,

## 14. oktoober 2020,

## mis käsitleb energiaostuvõimetust

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 168 ja 194,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/944 elektrienergia siseturu ühiste normide kohta ja millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL ([1]) (edaspidi „uuesti sõnastatud elektrienergiadirektiiv"), eriti selle artiklit 29,

ning arvestades järgmist:

(1) Energiaostuvõimetus on olukord, kus olulised energiateenused ei ole kodumajapidamistele kättesaadavad. Kuna 2018. aastal ei olnud ligi 34 miljonil eurooplasel võimalik oma kodu piisavalt soojana hoida, ([2]) on energiaostuvõimetus ELi jaoks suur probleem.

(2) Nagu kaasseadusandjad on tunnistanud, on vajalik kütmine, jahutamine, valgustus ja elektrienergia seadmetega töötamiseks põhilised teenused, millega tagatakse inimestele korralik elustandard ja tervis. Energiateenuste kättesaadavus on sotsiaalse kaasatuse jaoks väga oluline. Seega võib energiaostuvõimetuse vastu võitlemine tuua mitmesugust kasu, sealhulgas alandada kulutusi tervishoiule, vähendada õhusaastet (vahetades välja sobimatud kütteallikad), suurendada mugavust ja heaolu ning kodumajapidamiste eelarvet. Kokkuvõttes suurendaks sellest saadav kasu otseselt majanduskasvu ja jõukust Euroopa Liidus.

(3) Euroopa sotsiaalõiguste sambas, mille Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon kuulutasid ühiselt välja 17. novembril 2017, on energiat nimetatud nende oluliste teenuste hulgas, mis peaks olema igaühele kättesaadavad. Selliste teenuste kättesaadavust toetatakse nende inimeste puhul, kes seda vajavad ([3]).

(4) Õiglane üleminek kliimaneutraalsele liidule aastaks 2050 on kesksel kohal Euroopa rohelises kokkuleppes, mille kohta komisjon tegi ettepaneku 2019. aasta detsembris ([4]). Rohelise kokkuleppe keskmes on renoveerimislaine ([5]) – oluline algatus, mille eesmärk on edendada eraomanduses olevate ja ühiskondlike hoonete struktuurset renoveerimist, et vähendada heiteid, toetada majanduse taastamist ja tegelda energiaostuvõimetuse probleemiga. Selline struktuurne renoveerimine aitab suurendada ELi jõupingutusi kliimamuutuste leevendamisel. Seetõttu peetakse oluliseks, et renoveerimislaine ja käesolev soovitus võetaks vastu koos, et need vastastikku tugevdaksid üleskutseid energiaostuvõimetuse ja halvimate tõhususnäitajatega hoonete probleemidega tegelemiseks.

([1]) ELT L 158, 14.6.2019, lk 125.

([2]) 2018. aasta andmed. Eurostat, SILC [ilc_mdes01])

([3]) Euroopa sotsiaalõiguste sammas, 20. põhimõte „Juurdepääs olulistele teenustele". https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_et

([4]) COM(2019) 640 final – Komisjoni teatis „Euroopa roheline kokkulepe".

([5]) Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa renoveerimislaine – keskkonnahoidlikumad hooned, uued töökohad, parem elujärg", (COM(2020)662 final).

(5) Energiaostuvõimetus on võtmekohal seadusandlikus paketis „Puhas energia kõikidele eurooplastele“, mille eesmärk on hõlbustada õiglast energiasüsteemi ümberkujundamist. Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2018/1999 ([6]) (edapidi „juhtimist käsitlev määrus“) ja uuesti sõnastatud elektrienergiadirektiivile peab komisjon esitama soovituslikud suunised asjakohaste energiaostuvõimetuse mõõtmise näitajate kohta ([7]) ja mõiste „märkimisväärne arv energiaostuvõimetuid kodumajapidamisi“ ([8]) määratlemiseks. Energiaostuvõimetuse standardmääratlust ei ole olemas ja seetõttu on jäetud liikmesriikidele õigus töötada välja oma kriteeriumid vastavalt riigi olukorrale. Hiljuti vastu võetud õigusaktide paketis pakutakse siiski kasulikke üldpõhimõtteid ja antakse ülevaade energiaostuvõimetuse võimalikest põhjustest ja tagajärgedest. Samuti rõhutatakse selles, kui olulised on probleemi lahendamiseks poliitikameetmed, eelkõige need, mis on seotud riikide energia- ja kliimakavadega ning pikaajaliste renoveerimisstrateegiatega ([9]).

(6) Liikmesriigid peavad oma riiklikus energia- ja kliimakavas hindama energiaostuvõimetute kodumajapidamiste arvu. Kui liikmesriik leiab, et tal on märkimisväärne arv energiaostuvõimetuid kodumajapidamisi, lisab ta oma kavasse riikliku eesmärgi ning energiaostuvõimetuse vähendamise poliitika põhimõtted ja meetmed. Energialiidu olukorda käsitleva viienda aruande raames on komisjon avaldanud iga liikmesriigi kohta komisjoni talituste töödokumendi individuaalse hinnanguga lõpliku riikliku energia- ja kliimakava kohta. Nendes talituste töödokumentides hinnatakse ka seda, kuidas lõplikes kavades on arvesse võetud komisjoni 2019. aasta soovitusi, sealhulgas seoses energiaostuvõimetusega, ning need sisaldavad suuniseid riikliku energia- ja kliimakava rakendamiseks.

(7) Uuesti sõnastatud elektridirektiivis nõutakse, et liikmesriigid võtaksid asjakohaseid meetmeid energiaostuvõimetuse probleemi lahendamiseks kõikjal, kus see on kindlaks tehtud, sealhulgas meetmeid, mis käsitlevad vaesust laiemalt. Liikmesriigid peavad kaitsma ka kaitsetuid tarbijaid, eelkõige neid, kes asuvad äärealadel. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/73/EÜ ([10]) sisaldab samalaadseid sätteid.

(8) Oluline uuendus uues õigusraamistikus on see, et arvesse tuleb võtta energiaostuvõimetute kodumajapidamiste arvu. Uuesti sõnastatud elektridirektiivi artiklis 29 osutatakse liikmesriikide kohustusele hinnata energiaostuvõimetute kodumajapidamiste arvu ning sätestatakse, et nad peavad määrama kindlaks ja avaldama selle hinnangu aluseks olevad kriteeriumid. Kui selliseid majapidamisi on palju, peavad liikmesriigid lisama oma riiklikku energia- ja kliimakavasse energiaostuvõimetuse vähendamise soovitusliku eesmärgi, esitama ajakava ja tooma välja asjakohased poliitikameetmed. Seejärel peavad nad kooskõlas energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määrusega andma komisjonile aru kõigist edusammudest, mida on tehtud energiaostuvõimetute kodumajapidamiste arvu vähendamisel.

(9) Energiatõhususe Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2012/27/EL, ([11]) mida on muudetud direktiiviga (EL) 2018/2002, ([12]) on nõutud, et liikmesriigid võtaksid oma energiatõhususkohustuste raames arvesse vajadust vähendada energiaostuvõimetust. Artikli 7 lõikes 11 nõutakse asjakohases ulatuses, et osa energiatõhususmeetmetest rakendataks prioriteedina kaitsetutes kodumajapidamistes, sealhulgas energiaostuvõimetutes kodumajapidamistes ([13]). Energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitlev määrus sisaldab ka samalaadseid kohustusi.

---

([6]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1).

([7]) Määruse (EL) 2018/1999 artikli 3 lõike 3 punkt d.

([8]) Direktiivi (EL) 2019/944 artikkel 29.

([9]) Vastavalt hoonete energiatõhususe Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/31/EL (ELT L 153, 18.6.2010, lk 13) (muudetud direktiiviga (EL) 2018/844 (ELT L 156, 19.6.2018, lk 75)) artiklile 2a.

([10]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/73/EÜ, mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/55/EÜ (ELT L 211, 14.8.2009, lk 94).

([11]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ (ELT L 315, 14.11.2012, lk 1).

([12]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2002, millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust (ELT L 328, 21.12.2018, lk 210).

([13]) See põhineb direktiivist 2012/27/EL tulenevatel kehtivatel kohustustel. Vt ka muudetud energiatõhususe direktiivist tuleneva energiasäästukohustuse ülevõtmist käsitleva komisjoni soovituse (C(2019) 6621 final) lisa.

(10) Hoonete energiatõhususe muudetud direktiivi (EL) 2018/844 kohaselt peavad liikmesriigid osana oma pikaajalisest renoveerimisstrateegiast sätestama asjakohased siseriiklikud energiaostuvõimetuse leevendamise meetmed, et toetada nii avaliku kui ka erasektori elamute ja mitteeluhoonete renoveerimist kogu riigis ([14]).

(11) ELi õigusraamistik sisaldab ka kaitsemeetmeid, millega tagatakse, et energiaostuvõimetuse vähendamiseks võetud meetmed ei takista turu avamist ega toimimist. Sujuvalt toimivad jaeturud on õiglase ülemineku jaoks hädavajalikud. Need kaitsemeetmed on sätestatud uuesti sõnastatud elektridirektiivi artiklis 28 ja neid rakendatakse peamiselt selle artikli 5 lõike 5 abil.

(12) Uuesti sõnastatud elektridirektiivi artikliga 27 tugevdatakse seda põhimõtet, nõudes liikmesriikidelt, et kõikidele kodutarbijatele ja, kui liikmesriigid seda vajalikuks peavad, väikeettevõtjatele osutataks universaalteenust, mis tähendab, et neil on õigus saada oma territooriumil kindlaksmääratud mahus elektritarneid mõistliku, hõlpsasti ja selgelt võrreldava, läbipaistva ja mittediskrimineeriva hinnaga. Universaalteenuse osutamise tagamiseks võivad liikmesriigid kindlaks määrata viimasena vastutava tarnija.

(13) Uuesti sõnastatud elektridirektiivi põhjenduse 59 kohaselt tuleneb energiaostuvõimetus väikesest sissetulekust, suurtest energiakuludest ja elamute vähesest energiatõhususest. Energiaturu hindade kõikumise ja vähese energiatõhususe mõju, eelkõige hoonete energiatõhususe osas, koos mitmesuguste sotsiaalmajanduslike teguritega, mis on seotud üldise vaesusega ja eluaseme kasutamise süsteemidest tulenevate probleemidega, muudab küsimuse käsitlemise keeruliseks.

(14) 2018. aastal ei suutnud 6,8 % ELi kodumajapidamistest (30,3 miljonit inimest ([15])) õigel ajal tasuda kommunaalteenuste arveid, sealhulgas energiaarveid, ning seega oli oht, et nende varustamine katkeb. 7,3 % ELi elanikkonnast (37,4 miljonit inimest) pidi oma kodudes leppima ebamugava toatemperatuuriga.

(15) Covid-19 kriis on toonud esile pakilise vajaduse tegelda energiaostuvõimetusega, kui tahame luua sotsiaalse Euroopa, mis rahuldab kõigi elanike vajadused. Energiaostuvõimetuse tase liikmesriikides on tõusnud tähelepanu keskmesse, sest üha rohkem eurooplasi ei saa endale lubada hädavajalikku energiat, eelkõige kasvava tööpuuduse tõttu. Seda arvesse võttes on äärmiselt tähtis saavutada Euroopa rohelise kokkuleppe vahe-eesmärgid, hoolimata praegustest enneolematutest häiretest Euroopa majanduses.

(16) Komisjon esitas taastepaketi „Next Generation EU“, ([16]) et anda kätte suund, kuidas ehitada järgmise põlvkonna jaoks kestlikum, vastupidavam ja õiglasem Euroopa. Euroopa taastekavades tuleb juhinduda keskkonnasäästlikkuse, solidaarsuse, ühtekuuluvuse ja lähenemise põhimõtetest ning kohustusest mitte jätta kõrvale ühtegi liikmesriiki, piirkonda ega üksikisikut. „Next Generation EU“ kinnitab renoveerimislaine rolli keskkonnahoidliku majanduse taastamise ühe peamise meetmena.

(17) Riiklikud pikaajalised renoveerimisstrateegiad ja muud vahendid, mis on kavandatud 2030. ja 2050. aasta energiatõhususeesmärkide saavutamiseks, tuleks suunata energiaostuvõimetute kodumajapidamiste kaitsmisele ja kaitsetute energiatarbijate võimestamisele, aidates inimestel säästa raha energiaarvetelt, tagades tervislikumad elamistingimused ja vähendades energiaostuvõimetust.

(18) Enim kaitset vajavate kodumajapidamiste ja enim renoveerimist vajavate eluruumide kindlakstegemine aitab suunata ja paremini juhtida siseriiklikku sekkumist ning tänu selle saavutada tarbijate jaoks praktilisi tulemusi, suurendada energiatõhusust ja minimeerida mis tahes moonutusi energia siseturu toimimises.

---

([14]) See tugineb energiatõhususe direktiivi 2012/27/EL artikli 4 kohastele kehtivatele kohustustele, mis on üle viidud hoonete energiatõhususe direktiivi ja mida on karmistatud seoses vajadusega tegeleda energiaostuvõimetusega. Direktiivi (EL) 2018/844 põhjenduses 11 on täpsustatud, et energiaostuvõimetuse leevendamise vajadust tuleks võtta arvesse kooskõlas liikmesriikides kindlaks määratud kriteeriumidega. Põhjenduses on lisaks ka täpsustatud, et renoveerimisstrateegias energiaostuvõimetuse leevendamisele kaasa aitavate siseriiklike meetmete kehtestamisel on liikmesriikidel õigus kindlaks määrata, mida nad peavad asjakohasteks meetmeteks.

([15]) 1. jaanuari 2018. aasta seisuga oli EL 27s hinnanguliselt 446 miljonit elanikku: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Population_and_population_change_statistics

([16]) Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa võimalus: parandame vead ja teeme ettevalmistusi järgmise põlvkonna jaoks“, 27. mai 2020.

(19) Käesoleva soovituse esitamisega ja kaasnevas komisjoni talituste töödokumendis energiaostuvõimetust käsitlevate komisjoni suuniste liikmesriikidele kättesaadavaks tegemisega täidab komisjon eespool nimetatud kohustuse ja aitab liikmesriikidel võtta üle energiaostuvõimetust käsitlevad uued sätted. Komisjon annab teavet ka kujunemisjärgus heade tavade kohta ([17]).

(20) Mis tahes määratluse puhul on peamine probleem see, kuidas saada usaldusväärseid arvandmeid. ELi tasandil on välja töötatud statistiliste näitajate kogum, millega mõõdetakse energiaostuvõimetuse ja selle tagajärgede tõenäolisi põhjuseid. Need on koondnäitajad. Kuna energiaostuvõimetus on mitmemõõtmeline nähtus, ei saa ükski näitaja täielikult kajastada kõiki selle aspekte.

(21) Euroopa tasandil on välja töötatud koondnäitajad, mis on loetletud käesoleva soovituse lisas. Need Euroopa Liidu Statistikaametis (EUROSTAT) ja Euroopa energiaostuvõimetuse vaatluskeskuses (EPOV) välja töötatud näitajad, mis on tuletatud ELi ühtlustatud andmekogudest, võimaldavad jälgida olukorda kogu ELis, teha kindlaks riikide eripära ning edendada tõhusamat vastastikust õppimist ja parimate tavade vahetamist. Riikide näitajad võivad neid täiendada ja vajaduse korral energiaostuvõimetuse kindlakstegemist täpsustada.

(22) See nõuab asjaomaste pädevate asutuste tihedat koostööd ning eelkõige nõuetekohaselt koordineeritud jõupingutusi piirkonna ja kohaliku omavalitsuse tasandil, nii et ELi või riigi tasandi näitajatel põhinev mis tahes analüüs oleks igakülgne ja seda täiendaks alt-üles-lähenemisviis. Kohalikel ja piirkondade omavalitsustel on head võimalused teha kindlaks peamised raha- ja sotsiaalprobleemid, millega seisavad silmitsi energiaostuvõimetud kodumajapidamised, ning täita olulist rolli sellise rohepöörde kavandamisel ja rakendamisel, mis on õiglane, kaasav ja kestlik kõigi Euroopa elanike jaoks.

(23) Komisjon toetab jätkuvalt heade tavade jagamist liikmesriikide vahel nii koostöös sotsiaalkaitsekomiteega kui ka muul viisil. Kasutusele saab võtta ELi rahastamisprogrammid, sealhulgas ühtekuuluvuspoliitika, tehnilise toetuse vahendi ja muud toetusvormid, et lahendada väljaselgitatud probleeme eri kanalite, sealhulgas Euroopa energiaostuvõimetuse vaatluskeskuse ja linnapeade pakti algatuse raames loodud platvormide kaudu.

(24) Neljandas Euroopa Komisjoni aruandes energiahindade ja -kulude kohta käsitletakse ka energiaostuvõimetute inimeste ja kaitsetute tarbijate eriolukorda ([18]). Komisjon pöörab erilist tähelepanu ka sellele, kuidas liikmesriigid rakendavad uuesti sõnastatud elektridirektiivi artiklit 5, mis võimaldab riiklikku sekkumist energiaostuvõimetutele ja kaitsetutele tarbijatele elektri tarnimise hinnakujundusse,

SOOVITAB LIIKMESRIIKIDEL:

1. Töötada välja süsteemne lähenemisviis energiaturgude liberaliseerimisele, et jagada saadavat kasu kõigi ühiskonnarühmadega, eelkõige enim abi vajavatega.

2. Võtta arvesse lisatud komisjoni talituste töödokumenti, milles on esitatud suunised energiaostuvõimetuse näitajate kohta ning määratluse „märkimisväärne arv energiaostuvõimetuid kodumajapidamisi“ kohta. Oluline on, et liikmesriigid kasutaksid komisjoni suuniseid oma kehtivate riikliku energia- ja kliimakava rakendamisel ja ajakohastamisel kooskõlas määruse (EL) 2018/1999 (milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist) artikliga 14.

3. Kasutada energiaostuvõimetuse hindamisel lisas esitatud näitajaid.

4. Töötada energia- ja sotsiaalpoliitika raames välja integreeritud poliitilised lahendused kooskõlas uuesti sõnastatud elektridirektiivi põhjendusega 60. Need peaksid hõlmama sotsiaalpoliitilisi ja energiatõhususe suurendamise meetmeid, mis üksteist tugevdavad, eelkõige elamumajanduses.

([17]) Direktiivi (EL) 2019/944 põhjenduses 59 on sätestatud, et komisjon peaks aktiivselt toetama kõnealuse direktiivi energiaostuvõimetust käsitlevate sätete rakendamist, hõlbustades heade tavade vahetamist liikmesriikide vahel.

([18]) Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele energiahindade ja -kulude kohta Euroopas (COM(2020)951) ning sellele lisatud komisjoni talituste töödokument (SWD(2020)951).

5. Hinnata energiasüsteemi ümberkujundamise jaotuslikku mõju, eelkõige energiatõhususe meetmeid riigi kontekstis, ning määrata kindlaks ja rakendada poliitikavahendid, millega lahendatakse seonduvaid probleeme. Kooskõlas liikmesriikide pikaajaliste renoveerimisstrateegiatega tuleks asjakohast tähelepanu pöörata energiatõhusatesse eluasemetesse investeerimise takistustele ja enim renoveerimist vajavate eluasemete eripärale.

6. Töötada kõik energiaostuvõimetuse vastu võitlemise poliitikameetmed välja nii, et tuginetakse sisukatele ja arusaadavatele üldsuse kaasamise protsessidele ja sidusrühmade laialdasele osalemisele.

7. Töötada välja energiaostuvõimetuse vastu võitlemise meetmed, mis tuginevad tihedale koostööle kõigi haldustasandite vahel, võimaldades eelkõige tihedat koostööd ühelt poolt piirkondade ja kohalike omavalitsuste ning teiselt poolt kodanikuühiskonna organisatsioonide ja erasektori üksuste vahel.

8. Kasutada täielikult ära potentsiaali kasutada liidu rahalisi vahendeid ja programme, sealhulgas ühtekuuluvuspoliitikat, et võidelda energiaostuvõimetuse vastu, analüüsides energiasüsteemi ümberkujundamise projektide jaotuslikku mõju ja seades esikohale kaitsetutele rühmadele suunatud meetmed, et tagada juurdepääs toetusele.

9. Suunata avaliku sektori vahendid, eelkõige toetused, vähese sissetulekuga kodumajapidamisetele nendes toetusesaajate kategooriates, kellel on väga piiratud ressursid ja keeruline saada kommertslaene. Uurida energiateenuse ettevõtjate ja energiatõhususlepingute rolli energiaostuvõimetute kodumajapidamiste renoveerimiseks selliste rahastamislahenduste pakkumisel, mis võimaldavad kaitsetutel kodumajapidamistel tulla toime suurte algkuludega.

Brüssel, 14. oktoober 2020

*Komisjoni nimel*
*komisjoni liige*
Kadri SIMSON

*LISA*

**ENERGIAOSTUVÕIMETUSE NÄITAJAD**

Allpool esitatud näitajad on kättesaadavad Euroopa Liidu Statistikaameti ja Euroopa energiaostuvõimetuse jälgimiskeskuse kaudu, et liikmesriigid saaksid riikliku energiaostuvõimetuse taseme hindamisel neid arvesse võtta.

Liikmesriikide abistamiseks annab komisjon suuniseid nende ELi tasandil välja töötatud näitajate tõlgendamiseks, et paremini kvantifitseerida mõistet „energiaostuvõimetute kodumajapidamiste arv“, mis on kindlaks määratud energiaostuvõimetuse siseriiklikes määratlustes ([1]).

Liikmesriigid võivad täiendavalt eristada mõningaid punktides 1 ja 2 loetletud näitajaid, et põhjalikumalt analüüsida energiaostuvõimetuse võimalikke põhjuseid riigis.

Näitajad võib jagada nelja rühma:

a) *näitajad, mis võrdlevad energiakulutusi sissetulekuga*: nende abil mõõdetakse energiaostuvõimetust, võrreldes kodumajapidamiste energiakulutusi tulunäitajaga (nt selliste kodumajapidamiste protsent või arv, mis kulutavad rohkem kui teatava osa oma kasutatavast tulust kodustele energiateenustele).

b) *enesehindamisel põhinevad näitajad:* kodumajapidamistelt küsitakse otse, mil määral nad suudavad endale energiat lubada (nt võimalus hoida kodu talvel piisavalt soe ja suvel piisavalt jahe).

c) *otsesel mõõtmisel põhinevad näitajad*: nende näitajatega mõõdetakse füüsilisi muutujaid, et määrata kindlaks energiateenuste piisavus (nt toatemperatuur).

d) *kaudsed näitajad*: nendega mõõdetakse energiaostuvõimetust seotud tegurite kaudu, nagu kommunaalteenuste arvete võlgnevused, lahtiühendamiste arv ja eluaseme kvaliteet.

1. **Energiateenuste taskukohasusele keskenduvad näitajad**

— Selliste vaesusriskis elanike osakaal (alla 60 % riigi mediaan-ekvivalentnetosissetulekust), kes ei suuda hoida oma kodu piisavalt soojana, tuginedes küsimusele „Kas saate endale lubada piisavalt sooja kodu?“ (Eurostat, SILC [ilc_mdes01])

— Sellise elanike osakaal koguelanikkonnast, kes ei suuda hoida oma kodu piisavalt soojana, tuginedes küsimusele „Kas saate endale lubada piisavalt sooja kodu?“ (Eurostat, SILC [ilc_mdes01])

— Kommunaalmaksete võlgnevused: selliste vaesusriskis elanike osakaal (alla 60 % riigi mediaan-ekvivalentnetosissetulekust), kellel on kommunaalmaksete võlgnevused (Eurostat, SILC, [ilc_mdes07])

— Kommunaalmaksete võlgnevused: selliste elanike osakaal, kellel on kommunaalmaksete võlgnevused (Eurostat, SILC, [ilc_mdes07])

— Kulutused elektrile, gaasile ja muudele kütustele osakaaluna kodumajapidamise kogukuludest

— Selliste kodumajapidamiste osakaal, kelle energiakulutuste osakaal sissetulekust on rohkem kui kaks korda suurem riigi mediaanist (allikas: Eurostat, kodumajapidamiste eelarveuuringud, 2015)

— Selliste kodumajapidamiste osakaal, kelle absoluutsed energiakulutused on alla poole riigi mediaanist. (Eurostat, kodumajapidamiste eelarveuuringud, 2015)

2. **Lisanäitajad**

— Kodutarbijate elektrihinnad – keskmine tarbimisvahemik (Eurostat, [nrg_pc_204])

— Kodutarbijate gaasihinnad – keskmine tarbimisvahemik (Eurostat, [nrg_pc_202])

— Kodutarbijate gaasihinnad, madalaim tarbimisvahemik (Eurostat, [nrg_pc_202])

([1]) SWD(2020)960 „Energiaostuvõimetust käsitlevad ELi suunised“

— Selliste vaesusriskis elanike osakaal (alla 60 % riigi mediaan-ekvivalentnetosissetulekust), kelle eluase sajab läbi, on niiske või mädaneb (Eurostat, SILC, [ilc_mdho01])

— Selliste elanike osakaal koguelanikkonnast, kelle eluase sajab läbi, on niiske või mädaneb (Eurostat SILC, [TESSI292])

— Energia lõpptarbimine ruutmeetri kohta elamusektoris, kliimaga korrigeeritud (Odyssee-MURE projekti andmebaas)